

Biografija šejh hafiz Kjazim ef. Hadžimejlić

Š

ejh hafiz Kjazim efendija Hadžimejlić (Musâ Kjazim Mejli-zade) rodio se 1888. godine u Vukeljićima, kao sin Šejh Hasan-babe (u. 1894.), i unuk Šejh Mejli-babe. Kada je šejh Hasan-baba preselio na Ahiret, šejh hafiz Kjazim efendija imao je šest godina, poslan je u Visoko gdje je učio kod hadži efendije Morića punih šest godina. Godine 1903. po završetku medrese i hafizluka, odlazi u Istambul na dalje školovanje. Najprije je učio u Sultan Fatihovoj medresi, nakon koje upisuje teološki fakultet. Kao diplomirani teolog upisuje pravni fakultet na Istambulskom Univerzitetu (Dar-ul Funun). Nakon završetka fakulteta poslan je na specijalizaciju u Kairo, gdje ostaje dvije godine, poslije čega se vraća u Istambul i radi kao inspektor školstva. U Istambul je proveo punih 12 godina, poslije kojih neko vrijeme živi u Beču radeći na prevodenju knjiga sa arapskog, perzijskog i turskog na njemački jezik.

Godine 1918. vraća se u Fojnicu gdje radi kao muderris, i gdje se u 30-oj godini života oženio. Godine 1920. Rijaset ga postavlja na mjesto Okružnog muftije za Makedoniju sa sjedištem u Skoplju. Tu funkciju obavlja 14 godina. Privremeno je boravio u Kumanovu i Prizrenu. Nakon ukidanja muftijstva u Skoplju otvara privatnu advokatsku kancelariju.

Pošto je čeznuo za rodnim krajem, 1934. preseljava u Bijeljину, gdje radi kao muderris francuskog i njemačkog jezika. U Zenicu seli 1936. gdje službuje kao muderris historije islama i arapskog jezika. Tokom drugog svjetskog rata obavlja dužnost muftije u Livnu. Po odlasku u penziju vraća se u svoje rodno mjesto Vukeljiće gdje otvara medresu, koja aktivno radi od 1944. do 1951. kada je rad medresa zvanično zabranjen. Uprkos zabrani on nastavlja sa radom, ilegalno, do svoje smrti.

Za zasluge i doprinos u radu za svoga života dobio je mnoga priznanja, među kojima je i orden kralja Aleksandra. Bio je jedan od najškolovalanijih i najobrazovanijih u porodici Hadžimejlić.

Iza sebe je ostavio četiri kćerke i četvericu sinova.

Šejh hafiz Kjazim efendija Hadžimejlić na Ahiret je preselio 1961. u 73. godini života, i ukopan je u turbetu pokraj svoga oca Šejh Hasan-babe u Vukeljićima.

Uredništvu N. Vremena
Sarajevo

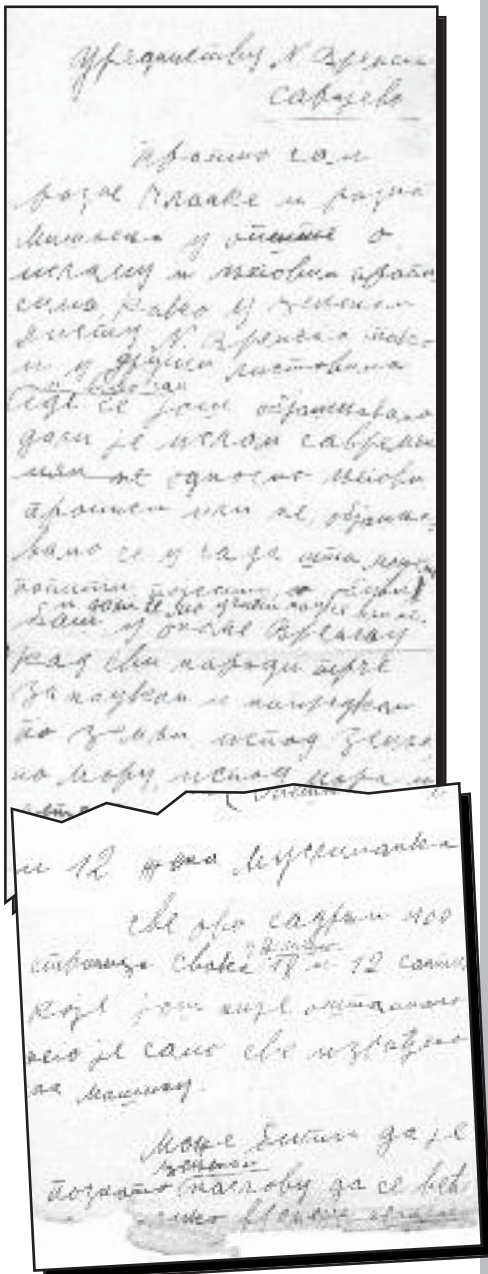
Pratio sam razne članke i razna mišljenja uopšte o islamu i njegovim pravilima kako u cjenjenom listu N. Vremena tako i u drugim listovima i video sam gde se još objašnjavalo da li je islam savremen odnosno njegovi propisi ili ne. Objašnjavamo se i sada šta možemo popiti, pojesti, obući, baš u onome vremenu kada svi narodi trče za naukom i napredkom po zemlji, ispod zemlje, po moru, ispod mora i lete po beskrajnoj visini oblakova. Naša objašnjavanja pripisuju se nažalost islamskim propisima, koji su nas u napretku omeli! Pa kako sam se uverio iz pomenutih prepisaka da se islamska vera još nije shvatila u pravom smislu kakva treba da bude, i da se nigde ne pominje da je islam opšta vera i da je u stanju da deluje u svakom mestu i u svakom vremenu, te kao takva da je najpodesnija vera koja predvodi tačnosti, kulturi, savremenstvu čovečanstva i pobožnosti. Stoga sam smatrao sebi za dužnost da u tome pogledu obradim i napišem jedno delo koje u sebi sadrži ovo:

1. čovek
2. prva pomisao na veru
3. uzroci potrebe za veru
4. vera i nauka
5. osnovi islama
6. današnji muslimani i islam
7. značaj islama
8. uloga islamske vere u verskoj i svetskoj nauci
9. islam je opšta vera
10. istorija dokazuje da je islam Božija vera i da je hz. Muhamed ispravni Božiji poslanik

11. u islamu klera nema
(sveštenstva) i
12. žena muslimanka.

Sve ovo sadrži 400 stranica, svaka u veličini 18 i 12 santima koje još nije odštampano nego je samo sve izrađeno na mašini.

Izvod iz pisma koje je šejh hafiz Kjazim ef. Hadžimejlić uputio uredništvu lista N. Vremena koji je izlazio u Sarajevu u periodu između dva svjetska rata.

Čovjekova potreba za vjerom

Ako gledamo sa materijalističkog aspekta, još najranije civilizacije, i ostatci materijalne kulture čovjeka govore nam da je on religiozan. U svijesti tog najstarijeg religioznog bića, namećala su se, kao što se i danas nameću tri pitanja. Gdje smo bili prije rođenja, zašto obitavamo na ovim prostorima i kud idemo kad umremo? Da li je zaista kraj čovjekov i njegovom bivstvovanju, onim činom kad se tijelo pokopava u zemlju? Šta je smisao života? Osim ovih namećalo se svakom čovjeku u istoriji čovječanstva, još mnogo i drugih pitanja. Na neka je dobio odgovor, a još uvijek su neka ostala velika tajna za njega. Nesumnjivo je, da će se u budućnosti još više ovim pitanjima davati značaja i temeljitijeg proučavanja ovog fenomena. Čovjek treba da spozna sam sebe, kako bi riješio ove svoje zagonetke. Odgovor se krije u njemu. Teško je objasniti i potvrditi čo-

vjekovo "JESAM". Ovo "Ja" odstranivši od svega drugog ide direktno postanku bez početka i kraju bez svršetka. U kome se stanju nalazimo sa ono "Ja" koje se u naše tijelo uvuklo? To je ovaj naš, sadašnji mali preživljaj – bivstvovanje. To znači, da se stanje onoga "Ja" dijeli na troje... prvo, drugo i treće. Što god čovjek više se trudi i upire svoj pogled na prvi i drugi dio, treći mu ostaje zamršen i nejasan. Prvi dio onog "Ja" je prije dolaska na ovaj svijet, da kažemo prije rođenja. Drugi dio je ovaj život na ovom svijetu. I tad se čovjek nade kao na nekoj granici s koje pada u nepojmljivost. Zar je već došao da je pritješnjen u svom opstanku, i da ga poslije ove faze prelaska onog "Ja" nestaje i za koju godinu gubi mu se svaki trag i znanje da je postojao. To je za čo-

Šejh hafiz Kjazim ef. Hadžimejlić na službi u Skoplju

vjeka užas i čuđenje iz kojeg izlazi ne vidi. Njegova podsvijest mu otkriva malo znanje o prvom stadijumu. Taj prvi dio je došao i prošao, on se više ne vraća. Pošto se stvari iz prvog dijela ne sjećamo, mi tako idemo odvajkada onom trećem dijelu.

Ono "Ja" prošlo je kroz tamnu pomračinu. Onom našem dijelu "Ja" iz prve faze, u drugoj fazi pridružilo se tijelo i to je naš život ovdje. Materijalizacija onog našeg "Ja" je putem tijela. To je naš život, ovdje i sada. Na ovom svijetu sve dolazi i prolazi, i tako se sve kreće prema tamnoj beskrajnoj pomračini. Ko odlazi tamo više se ne vraća i o njemu više nemamo nikakvih vijesti. Komunikacija između nas je prekinuta. Naši očevi, majke, rodbina, poznanici otišli su tamo, i pred našim očima se gube, dok ne dođe momenat pa da i mi moramo tamo krenuti. Kad čovjek počne o ovome misliti, tada zaboravlja sve

Na mjestu gdje se nekada nalazila medresa, u kojoj je šejh hafiz Kjazim podučavao, danas je zgrada muzeja sa stalnom etnološkom, historijskom i umjetničkom postavkom.

ovosvjetske uživancije i prohtijeve. Ne vidi ništa, svaka stvar u njegovim očima je ništa i nema vrijednosti. Od ovakvih razmišljanja čovjeka odvrćaju ovosvjetski poslovi. Želja čovjeka da pobjegne od ove realnosti, dovela ga je dotle da on počne negirati religijska učenja. Jer je opterećen odgovornošću u ovoj trećoj fazi za život na ovom svijetu.

Pred našim očima svaki dan se javljaju slike grobnica naših predaka, ljudi svakodnevno mriju i prolaze to jest odlaze.

Protiv svake muke i nevolje traže lijeka, a svaku bol žele da ublaže. tako je i sa smrću. Čovjek traži da pronikne u tu tajnu i sazna, šta se krije tamo. On želi da se osigura od smrti, pa pokušava da pronade

lijek koji će odložiti starenje, i tako produžiti život. Takav čovjek živi u paničnom strahu od smrti. On ne želi da shvati da se temeljno ne može odbraniti od nje, to je van njegovih mogućnosti. Mnogo je načina kojim se žele ublažiti misli o odlasku s ovog svijeta. Jedan od njih je, kako smo to gore naveli, negiranje bilo čega poslije smrti. Drugi način je onaj koji je u okrilju vjerovanja.

Kad je Bog stvorio prvog čovjeka znao je da će, kako on tako i njegovi potomci naći se neraspoloženi i prestrašeni radi ove treće faze. Bog je kroz mnogo vijekova do sada slao "vahj" – objavu Svoju ljudima. To je Njegova uputa i svjetlo kako da čovjek prebrodi ovu strašnu i užasnu pomračinu. Čovjek je tako dobio lampu i svjetlo, dobrog i otpornog druga na tako teškom putu. Ovaj drug mu je pravedan,

Mladi hafiz Kjazim Hadžimejlić, u dobi od 14. godina, pred odlazak na školovanje u Istanbul 1903. godine

nepriistrasan, iskren i nesavladiv. U drugom smislu siguran da ga neće na tom putu napustiti, i da je od strane Svemogućeg Boga osiguran za njegovu ispravnost. Taj saputnik je vjera. Ovog saputnika ima svaki građanin, seljak, kulturni, nekulturni čovjek, kako civilizovani tako i necivilizovani. Od najdavnijih vremena najviše je ljudi prihvatilo ovog saputnika, a tako je i danas. Bog je razvojem čovjeka slao razne objave kao knjige, ili poslanike kao upućivače. Ciklus ovog pomaganja čovjeku u snalaženju završen je Kur'anom i Muhammedom, a.s. Muhammedov, a.s. život, to nam je vodič na ovom svijetu, a Kur'an to nam je lampa koja svijetli i pokazuje nam pravi put. Skrenuti s njegova puta i ostaviti ovu lampu znači naći se u mraku i tapkati u mjestu. Vjera to je osnovna potreba čovjeku kao civilizovanom, učenom i inteligentnom biću, baš kao što su mu potrebni kuća, hrana, voda, odijelo, porodica. Lišiti ga jednog od ovoga znači oskrnaviti ga. Ispovjedati vjeru je nešto prirodno i urođeno u svakom čovjeku, u Kur'anu je rečeno "Fitretallahi elletifetarenase alejha" – to je ono zašto je Bog sva stvorenja stvorio.

Čini se da je, radi očuvanja autentičnosti kao i dokumentarnosti, na tekstovima šejh hafiz Kjazim ef. Hadžimejlića i ostalih velikih alima koje ćemo objavljivati u ovoj rubrici, nepotrebno lektorski i redaktorski intervenirati. Osim toga, teme i način na koji su obrađene, pisane su rječnikom koji je razumljiv savremenom čitaocu, te bi bilo kakve intervencije bile suvišne.

Nastavit će se

Anekdote iz života šejh hafiz Kjazima

Tadašnja ulema, nosila je ahmediju i džubbe. Tako je i onaj najobičniji svijet prepoznao uvažene alime. Naš svijet bi ih učtivo selamio, kada bi ih negdje u prolazu sreli ili došli u neposredni kontakt sa njima. Bilo je i takvih koji

Iskaznica šejh hafiz Kjazima za putovanje željeznicom iz 1944. godine

su baš one sa ahmedijama gledali kao na neka "strana" bića, te su ih nastojali na neki način potcjeniti ili uvrijediti. Poštovani alimi su obično prešutkivali takva nepristojna dobacivanja, ali su ponekad na uvrede i odgovali. Evo kako je jednom prilikom na slične provokacije, postupio šejh hafiz Kjazim Hadžimejlić.

Putovao šejh hafiz Kjazim vozom i zapalo ga mjesto u kupeu sa nekim ino-jercima. Moglo se zaključiti da su jedna porodica, otac, majka i kćerka. Ino-jercu nije nikako odgovalo da će morati gledati u ahmediju tokom cijelog svog putovanja, pa je tražio neki način kako da svog saputnika istjera iz kupea. Reče mu tada taj: "Odža, šta kažeš da malo pokvasimo grlo, osušilo nam se od ovog puta?" i ponudi mu vino, misleći da će tako najlakše isprovocirati saputnika sa ahmedijom. Šejh Kjazim mu odgovori sasvim mirno da ne pije vino. Nedade se saputniku da primiri, nego on i dalje traži načina da uvrijedi uvaženog alima, ne bi li ovaj ustao i potražio mjesto u nekom drugom kupeu. Ponudi mu grožde, što šejh Kjazim prihvati. "Kako to da ho-

ćeš grožđa, a maloprije si mi odbio vino? Zar to nije isto?", upita ga ino-jerac. Šejh Kjazim, pun mudrosti i životne filozofije na postavljeno pitanje odgo-

vorio pitanjem: "A spavaš li ti sa svojom ženom?", na što se njegov saputnik malo ljutnu, ali čudeći odgovori, pa eto ko sa svojom ženom. Dalje ga šejh Kjazim upita: "A spavaš li ti sa svojom kćerkom?", našto saputnik planu i ljutito reče da je to besmislena uvreda. Šejh Kjazim mudro reče: "Zašto ne spavaš sa svojom kćerkom, čak se i ljutiš na moje pitanje, pa zar i to nije isto!"

Nešto slično se dogodilo i na putovanju za Zagreb. Neki saputnik šejh hafiza zamoli ako ima da mu posudi čakijicu, a da mu pri tom nije ni rekao za šta mu treba. Izvadio je potom kobasicu iz svoje torbe i počeo da je reže sa šejhovom čakijicom. Saputnik se kao tek tada dosjetio da se izvini što sa njom reže svinjetinu jer zna da je muslimanima zabranjeno jesti to meso. Hafiz Kjazim mu uvaži izvinjenje i reče: "Ma ništa, očistit će se. Ja svakako sa njom sunetim djecu, pa je očistim." Na to saputnik vrisnu i reče, što mu nije rekao prije nego što mu je dao, a šejh hafiz mu odgovori: "Pa ni ti nisi meni rekao za šta će ti!"